

שכל קריאתו היא מפני כבוד תורה כנ"ל ולא משום חובה, אינו עולה למנין שבעה, ומלבדו יש לקרוא לשבעה קרואים, והוא יקרא שמיני ויפטיר^א.

מנין פסוקי ההפטרה לא פחות מעשרים ואחד

מבואר בברייתא, שהמפטיר בנביא, לא יפחות מעשרים ואחד פסוקים, כדי שתהיה קריאת ההפטרה כנגד קריאת התורה, ובתורה קראו שבעה, וכל אחד קרא לכל הפחות שלושה פסוקים.

- מתחילה רצו להביא מכאן ראייה, שמפטיר עולה למנין שבעה, כי אם אינו עולה, בתורה קראו שמונה קרואים, כל אחד לכל הפחות שלושה פסוקים, סה"כ עשרים וארבעה פסוקים, ואם כן, תהא ההפטרה עשרים וארבעה פסוקים.

- אולם דחו זאת ואמרו, שגם אם אין המפטיר עולה למנין שבעה, וקראו בתורה שמונה קרואים, עשרים וארבעה פסוקים, רק שבעה מהם קראו לשם חובה, שהרי השמיני קרא רק משום כבוד התורה, ודי בכך שתהא ההפטרה כנגד עשרים ואחד פסוקים של קריאת חובה^ב.

^א פסק רבינו תם, דקיימא לן כמאן דאמר עולה. ולכך אנו נוהגין בתעניות במנחה ובתשעה באב שהשלישי מפטיר. וכן ביום הכפורים במנחה. אבל בשבתות ובימים טובים וביום הכפורים שחרית, המפטיר לא הוי מן המנין, דכיון שמתר להוסיף עליהם, יכולין אנו לעשות מנהגינו אליבא דכולי עלמא, דאי הוי הלכה כמאן דאמר אין עולה, עבדינן שפיר, ואפילו הוי נמי הלכה כמאן דאמר עולה, מכל מקום אין לחוש, שהרי מותר להוסיף. [תוס'].

^ב וקשיא לפי מנהגינו, שאנו נוהגין בכל שבתות השנה שהמפטיר חוזר וקורא מה שקראו הראשונים, ואין קורא כלל אחר כך, אם כן מאי קא משני כיון דמשום כבוד התורה הוא כנגדו נמי לא בעינן, אדרבה היה לו לומר כיון דאין קורא אלא מה שקראו הראשונים כנגדו לא בעינן. אלא שמע מינה, דבימי התנאים היה המפטיר קורא מה שלא קראו הראשונים ... [] ואם כן קשה, למה אין אנו נוהגין לעשות כן. ונראה לפי שבימי החכמים לא היו אומרים קדיש בין אותן שקראו קודם המפטיר והמפטיר, ולכך היה המפטיר מסיים, אבל אחר שנסדר הש"ס, ותקנו לומר קדיש בין אותם שקראו ראשונה והמפטיר, כמו שתקנו לומר ברוך ה' לעולם אמן ואמן ויראו עינינו אחר השכיבנו, שלא היו אומרים בימי התנאים, והם תקנוהו להודיע שתפלת ערבית רשות, והכי נמי תקנו לומר קדיש בין השבעה למפטיר, להודיע שאינו ממנין השבעה. והר"ר אליהו הנהיג את בני עירו, שאפילו כשמוציאין שני ספרי תורות או שלשה, נוהג מנהג זה, שיקראו הראשונים הכל, והמפטיר חוזר וקורא ממה שקראו הראשונים, וכן הנהיג רבינו משלם, וכן נוהגין עכשיו בכל צרפת, ושינו את מנהג רש"י ורבותיו, ורבינו תם. [] והא שאין מוציאין שני ספרי תורות בכל השבתות, לקרוא בשניה "וביום השבת", כמו שעושין ביום טוב. (א) נראה לפי שאין בפרשה אלא שני פסוקים, ואין קורין בתורה פחות משלושה פסוקים, ואין להתחיל בפרשה שלמעלה או לסיים בפרשה שלמטה משום דלא הוי מענינו של יום. (ב) ועוד יש לומר, לפי שצריך להפטיר בכל שבת מענינו של יום, ואי קרינן בשל שבת, אם כן יהא צריך להפטיר בדסליק מינייה, והיינו בשבת, ואם כן יהו כל ההפטרות מענין אחד. (ג) ועוד יש לומר, לפי שלעולם אין קורין בספר תורה שני בקרבות, אלא באותן שבאין לכפרה ... ומהני לישראל כאילו הקריבום, אבל קרבות שבת, אינן באין